

علوم و فنون

۱- همه گزینه‌ها از نظر تاریخ ادبیات درست هستند؛ به جز .....

- ۱) با روی کار آمدن حکومت صفوی و ترویج مذهب شیعه، شاعران این دوره به شعر ستایشی و درباری روی آوردند.
- ۲) شاهان صفوی علاوه بر ترویج زبان ترکی در ایران، به زبان فارسی نیز شعر گفته‌اند و به نوعی به این زبان علاقه نشان داده‌اند.
- ۳) در دوره سبک عراقی به دلیل کشته شدن بسیاری از دانشمندان و ادیبان، زبان و ادبیات فارسی دچار سستی و نابسامانی شد.
- ۴) نثر دوره عراقی به دو جریان ساده‌نویسی و پیچیده‌نویسی گرایش پیدا کرد که آثاری مثل طبقات ناصری جزء نثرهای ساده این دوره است.

۲- آثار کدام گزینه مربوط به دوره هندی است؟

- ۱) جامع‌التواریخ - تذکره شاه طهماسب
- ۲) مرصاد العباد - تاریخ جهان‌گشا
- ۳) عالم‌آرای عباسی - عین‌الحیات
- ۴) جامع‌عباسی - جامع‌التواریخ

۳- متن زیر از کدام کتاب و چه نوع نثری است؟

«غلام ای پذیرفتگاری از خواجه بشنید. به روی تقبل و تکفل پیش آمد و بر کار اقبال نمود؛ بار در کشتی نهاد و خود در نشست. ناگاه بادی مخالف از هر جانب برآمد. سفینه را درگردانید و بار آبگینه املش خرد بشکست.»

- ۱) کلیله و دمنه - موزون
- ۲) مرزبان‌نامه - مصنوع
- ۳) تاریخ طبری - ساده
- ۴) قابوس‌نامه - ساده

۴- ابیات کدام گزینه مربوط به سبک عراقی است؟

- الف) دو رسته لؤلؤ منظوم در دهان داری / عبارت لب شیرین چو لؤلؤ منثور
- ب) نگارینا شنیدستم که گاه محنت و راحت / سه پیراهن سلب بوده است یوسف را به عمر اندر
- ج) هوا خفته است و بستر کرده از پهلوی نومیدی / خرد مست است و بالین کرده از زانوی نادانی
- د) خدنگ غمزه از هر سو نهان انداختن تا کی / سپر انداخت عقل از دست ناوک‌های خونریز
- ه) که هر یکی به کفایت به دین و ملک اندر / همی نماید فعل و همی کند تأثیر

- ۱) هـ - ج - د
- ۲) الف - ب - هـ
- ۳) هـ - ب - ج
- ۴) الف - ج - د

۵- توضیح ذکر شده در کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) عشاق‌نامه: اثری از فخرالدین عراقی به نظم که در هر فصل آن به یکی از مباحث عرفانی پرداخته است.
- ۲) شرف‌نامه بدلیسی: از جمله کتب تألیف شده در خارج از ایران (عثمانی) است که مربوط می‌شود به یک دوره هندی.
- ۳) لمعات: کتابی در قالب نثر از فخرالدین عراقی که در آن سیر و سلوک عارفانه را بیان کرده است.
- ۴) بدایع الوقایع: از جمله کتب تألیف شده در خارج از ایران (ماوراءالنهر) که جزء نثر دوره هندی به حساب می‌آید.

۶- آرایه‌های «استعاره، ایهام تناسب، تناقض و ایهام» به ترتیب در کدام ابیات آمده است؟

- الف) سرش مدام ز شور شراب عشق خراب / چو مست دایم از آن گرد شور و شر می‌گشت
- ب) خنده‌ها بر شمع دارد دیده‌گریبان ما / مو نمی‌گنجد میان گریه و مژگان ما
- ج) خاطر به باغ می‌رودم روز نوبهار / تا به درخت گل بنشینم به بوی دوست
- د) بخرام پالاه که صبا بیخ صنوبر بر کند / برقع برافکن تا بهشت از حور زیور بر کند

- ۱) د - ج - الف - ب
- ۲) الف - ب - ج - د
- ۳) الف - ج - ب - د
- ۴) د - الف - ب - ج

۷- کدام بیت یک تشبیه و دو استعاره دارد؟

- ۱) هنوزم بوی شیر آید ز دندان / مشو در خون من چون شیر خندان
- ۲) من که سرسبزیم نماد چو بید / لاله زرد و بنفشه گشت سپید
- ۳) صبح بدان می‌دهد طشت زر / تا تو ز خود دست بشویی مگر
- ۴) مرغ طرب‌نامه به پر باز بست / هفت پر مرغ ثریا شکست

۸- همه ابیات دارای آرایه «کنایه و مجاز» هستند؛ به جز .....

- ۱) دلق و سجاده ناموس به میخانه فرست / تا مریدان تو در چرخ و تمنا آیند
  - ۲) گر خون من و جمله عالم تو بریزی / اقرار بیاریم که جرم از طرف ماست
  - ۳) دوران دهر و تجربتم سر سپید کرد / وز سر به در نمی‌رود همچنان فضول
  - ۴) شهری اندر هوست سوخته در آتش عشق / خلقی اندر طلبت غرقه دریای غمند
- ۹- آرایه‌های «تلمیح، جناس، پارادوکس، مجاز و تشبیه» به ترتیب در ابیات کدام گزینه آمده است؟

- الف) در جگر آه مرا سردی دوران نگذاشت / نکند دود درختی که ز سرما سوزد
- ب) روی نگار در نظرم جلوه می‌نمود / وز دور بوسه بر رخ مهتاب می‌زد
- ج) رفتنی داری و سحری می‌کنی / که اندر آن عاجز بماند سامری
- د) گر از رای تو برگردم بخیل و ناجوانمردم / روان از من تمنا کن که فرمانت روان باشد
- ه) من پروانه صفت پیش تو ای شمع چگل / گر بسوزم گنه من نه خطای تو بود

- ۱) د - ب - هـ - الف - ج
- ۲) ج - ب - هـ - د - الف
- ۳) ج - د - الف - ب - هـ
- ۴) هـ - ب - د - ج - الف

۱۰- وزن کدام مصراع از تکرار چهار بار «مفاعیلن» تشکیل شده است؟

- (۱) نظر خدای بینان طلب هوا نباشد
(۲) چه کسی که هیچ کس را به تو بر نظر نباشد
(۳) کسی که روی تو دیدست حال من داند
(۴) خلاق در تو حیرانند و جای حیرتست الحق

۱۱- وزن کدام مصراع همسان است؟

- (۱) هندو بچه‌ای سازد از این ترک ضمیرم
(۲) از این سحر خجلت رسد عنصری را
(۳) تا چهره عتیق کند احمر از شعاع
(۴) از نعلش بدی تختش و از تیر فلک میل

۱۲- وزن مقابل همه گزینه‌ها درست است؛ به جز .....

- (۱) یا رب تو آشنا را مهلت ده و سلامت (مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن)
(۲) ساقی بیار آن جام می مطرب بزن آن ساز را (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)
(۳) دوست می‌دارم من این نالیدن دلسوز را (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن، فاعلاتن)
(۴) باور از مات نباشد تو در آینه نگه کن (فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن)

۱۳- وزن کدام بیت همسان دولختی است؟

- (۱) سرو برفت و بوستان از نظرم به جملگی / می‌نرود صنوبری، بیخ گرفته در دلم
(۲) یا پرده‌ای به چشم تأمل فروگذار / یا دل بنه که پرده ز کارت برافکنند
(۳) بس در طلبت سعی نمودیم و نگفتی / کاین هیچ کسان در طلب ما چه کسانند
(۴) حور فردا که چنین روی بهشتی بیند / گرش انصاف بود معترف آید به قصور

۱۴- کدام بیت در وزن «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن» سروده شده است؟

- (۱) نه قوتی که توانم کناره جستن ازو / نه قدرتی که به شوخیش در کنار کشم
(۲) من بی‌مایه که باشم که خریدار تو باشم / حیف باشد که تو یار من و من یار تو باشم
(۳) به زخم خورده حکایت کنم ز دست جراحت / که تندرست ملامت کند چو من بخروشم
(۴) نه روی رفتنم از خاک آستانه دوست / نه احتمال نشستن نه پای رفتارم

۱۵- وزن همه ابیات یکسان است؛ به جز .....

- (۱) ای پادشاه صورت و معنی که مثل تو / نادیه هیچ دیده و نشنیده هیچ گوش
(۲) حلاج بر سر دار این نکته خوش سراید / از شافعی نپرسند امثال این مسائل
(۳) ای آن که ره به مشرب مقصود برده‌ای / زین بحر قطره‌ای به من خاکسار بخش
(۴) از دست غیبت تو شکایت نمی‌کنم / تا نسیت غیبتی نبود لذت حضور

۱۶- وزن بیت زیر کدام است؟

«چو حرفم برآید درست از قلم / مرا از همه حرف‌گیران چه غم»

- (۱) فعولن فعولن فعولن فعل (۲) مفاعیل مفاعیلن فعولن (۳) فعولن فعولن فعولن فعولن (۴) فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن

۱۷- هجای کشیده در کدام ابیات برابر است؟

- (الف) من از دست کمانداران ابرو / نمی‌بارم گذر کردن به هر سو
(ب) بهشت است این که من دیدم نه رخسار / کمند است آن که وی دارد نه گیسو
(ج) شد سیر از دست عقل تا ز کمین عتاب / تیغ جفا برکشید ترک زره موی من
(د) دی به چمن برگذشت سرو سخنگوی من / تا نکند گل غرور، رنگ من و بوی من

- (۱) الف - د (۲) د - ب (۳) ب - ج (۴) ب - الف

۱۸- قاعده قافیه در کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) کجا سر برآریم ازین عار و ننگ / که با او به صلحیم و با حق به جنگ
(۲) نه ابلیس در حق ما طعنه زد / کز اینان نیاید به جز کار بد؟
(۳) چون سرگشته دیدند درویش را / یکی گفت پروده خویش را
(۴) بپیران پشت از عبادت دو تا / ز شرم گنه دیده بر پشت پا

۱۹- قاعده «۲» در قافیه کدام بیت متفاوت است؟

- (۱) چه سود از پشیمانی آید به کف / چو سرمایه عمر کردی تلف؟
(۲) در آن لحظه رویش بپوشید و سر / مبادا که زشت آیدش در نظر
(۳) غم آلوده یوسف به کنجی نشست / به سر بر ز نفس ستمکاره رست
(۴) بتی داشت بانوی مصر از رخام / پرو معتکف بامدادان و شام

۲۰- در کدام بیت، وزن و عاطفه با یکدیگر همسویی و تناسب ندارند؟

- (۱) شهر غزنین نه همان است که من دیدم پار / چه فتادست که امسال دگرگون دیدم (ضربی، تند و شورانگیز)
(۲) مرا دو دیده به راه و دو گوش بر پیغام / تو مستریح و به افسوس می‌رود ایام (سنگین، غم و اندوه‌آور)
(۳) ماه چنین کس ندید، خوش سخن و کش خرام / ماه مبارک طلوع، سرو قیامت قیام (خبری، تند و شورانگیز)
(۴) شد لشکر غم بی‌عدد، از بخت می‌خواهم مدد / تا فخر دین عبدالصمد باشد که غمخواری کند (سنگین، غم و اندوه‌آور)

۲۱- کدام ابیات به ترتیب دارای قافیه درونی و ذوقافیتین هستند؟

- الف) سبزه همچون رویش اشعار می‌روید بهار / باغ را از درد زرد پار می‌شوید بهار
ب) بهار آمد بهار آمد سلام آورد دستان را / از آن پیغامبر خوبان پیام آورد مستان را
ج) ای شاه جسم و جان ما خندان کن دندان ما / سرمه کش چشمان ما ای چشم جان را توتیا
د) ای فصل با باران ما بر ریز بر باران ما / چون اشک غمخواران ما در هجر دلداران ما

۱) د - ب   ۲) الف - ب   ۳) ج - د   ۴) ج - الف

۲۲- معنای چند واژه مقابل آن نادرست ذکر شده است؟

- «أنعام: نعمت بخشیدن - مرقع: جامه نو و سالم - متعبد: دین‌دار - مولع: خرسند - دستان: نیرنگ - مودت: دوستی: تفقد: فقدان و گم کردن»
۱) دو   ۲) سه   ۳) چهار   ۴) پنج

۲۳- مفهوم کدام بیت با بیت زیر یکسان است؟

«حلقه زن خانه به دوش تو ایم / چون در تو حلقه به گوش تو ایم»

- ۱) در حلقه زلف او، دل راست عجب شوری / در سلسله دیوانه، غوغای دگر دارد
۲) حلقه در از درون خانه باشد بی‌خبر / مطلب دل را زبان تقریر نتوانست کرد
۳) در حلقه این زهد فروشان نتوان یافت / یک سبچه که شیرازه زتار ندارد
۴) چون صدف جمعی که گوهر می‌فشانند از دهان / حلقه در گوش لب لعل سخندان تواند

۲۴- مفهوم کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) مباحث وقت سحر بی‌ستاره ریزی اشک / که نور چهره گردون ز گریه سحری است
۲) کنونت که چشم است اشکی بیار / زبان در دهان است عذری بیار
۳) اشک سحر بزدايد از لوح دل سیاهی / خرم کند چمن را باران صبحگاهی
۴) فیض اکسیر بود اشک سحرخیزان را / ماه، خورشید جهان تاب شد از گریه ما

۲۵- مفاهیم «تأثیر ستاره‌ها در زندگی بشر - امیدواری - سرزنش عقل - بخشاینده‌گی» به ترتیب از کدام ابیات استنباط می‌شود؟

- الف) پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما / آینه کی بر هم خورد از زشتی تمثال‌ها
ب) هر شب کوکب کم کنند از روزی ما پاره‌ای / هر روز گردد تنگ‌تر سوراخ این غربال‌ها
ج) با عقل گشتم همسفر یک کوچه راه از بی‌کسی / شد ریشه ریشه دامنم از خار استدلال‌ها
د) هر چند صائب می‌روم سامان نومی‌کنم / زلفش به دستم می‌دهد سر رشته آمال‌ها

۱) الف - ب - ج - د   ۲) ب - د - ج - الف   ۳) د - ب - الف - ج   ۴) ج - د - ب - الف